

ASIA Turvaamistoimea koskevan asian käsittelyn viivästyminen

KANTELU

Kantelija on oikeuskanslerille 18.10.2018 ja 26.2.2019 osoittamissaan kahdessa kantelussa arvostellut Helsingin kärjäoikeuden ja Helsingin hovioikeuden menettelyä turvaamistoimea ja täytäntöönpanon kieltopyyntöä koskevassa asiassa. Kantelijan mukaan hänen asiansa käsittely hovioikeudessa oli viivästynyt ja tuomioistuimet olivat perusteettomasti hylänneet hänen vaatimuksensa. Kantelija on vaatinut myös, että oikeuskansleri hakee asiassa tuomion purkua korkeimmalta oikeudelta. Kantelija on lisäksi arvostellut hänen asiamiehenään toimineen asianajaja A:n menettelyä mainituissa tuomioistuinasioissa katsoen hänen muun ohella laiminlyöneen asian hoitamisen edellyttämää yhteydenpitoa tuomioistuimiin ja vakuutusyhtiöön.

SELVITYS JA VASTINE

Asiassa on hankittu hovioikeudenneuvos B:n selvitys sekä hovioikeudenneuvos, osaston johtaja C:n ja presidentti D:n lausunnot. Selvitys ja lausunnot toimitetaan kantelijalle tämän ratkaisun ohessa.

RATKAISU

Asiakirjoista ilmenevät tapahtumat

Helsingin kärjäoikeus oli 24.10.2017 hylännyt kantelijan 13.9.2017 vireille tulleen turvaamistoimivaatimuksen ja velvoittanut samalla kantelijan korvaamaan vastapuoltensa oikeudenkäyntikulut.

Hovioikeuden toimittamasta aineistosta ilmenee, että kantelija valitti asiassa hovioikeuteen 22.11.2017. Hovioikeus hylkäsi 23.11.2017 kantelijan vaatimuksen kärjäoikeuden päätöksen täytäntöönpanon kieltämisestä oikeudenkäyntikulujen korvausvelvollisuuden osalta. Asia oli tämän jälkeen 11.12.2017 jaettu sen valmistelusta vastaavalle jäsenelle hovioikeudenneuvos B:lle.

Kantelijalle myönnettiin jatkokäsittelylupa 16.2.2018. Hovioikeuden istuntopöytäkirjan ja muun hovioikeudesta saadun selvityksen mukaan jatkokäsittelylupa myönnettiin tällöin ainoastaan oikeudenkäyntikulujen korvaamisen osalta.

Asia ratkaistiin lopullisesti hovioikeuden esittelyssä 6.2.2019 ja hovioikeus on 11.2.2019 antamallaan päätöksellä evännyt jatkokäsittelyluvan turvaamistoimipäätöksen osalta ja muuttanut kärjäoikeuden päätöstä kantelijan korvattavaksi tuomittujen oikeudenkäyntikulujen osalta.

Hovioikeudenneuvos B:n antamasta selvityksestä ilmenee, että kantelijalle jatkokäsittelyluvan myöntämisestä tehdyssä ilmoituksessa oli todettu pelkästään, että ”hovioikeus on 16.2.2018 myöntänyt valittajalle jatkokäsittelyluvan”. Ilmoitus ei siten vastannut hovioikeuden tekemää ratkaisua jatkokäsittelyluvan myöntämisestä ainoastaan oikeudenkäyntikulujen korvaamisen osalta.

Hovioikeudenneuvos B toteaa selvityksessään myös, että hovioikeuden käytännön mukaan hovioikeuden kanslia vastaa asianhallintaan tehtävistä kirjauksista, vastauksen pyytämisestä ja jatkokäsittelyluvan myöntämisestä koskevista ilmoituksista itsenäisesti saamiensa ohjeiden mukaan. Kyseisessä tapauksessa B kertoo asiakirjakansion etulehdelle kirjatun, että valitukselle oli myönnetty jatkokäsittelylupa ainoastaan oikeudenkäyntikulujen osalta. Lisäksi hovioikeuden asianhallintajärjestelmään oli tehty merkintä siitä, että jatkokäsittelylupa oli myönnetty osittain. B:n selvityksen mukaan hän oli toimittanut kirjaamoon ohjeistuksen, josta ilmeni, keneltä asiassa pyydetään vastaus ja että se pyydetään ainoastaan siltä osin kuin kantelijan valitus koskee hänen maksettavakseen tuomittuja oikeudenkäyntikuluja. Lopuksi B kertoo selvityksessään, että hän ei ole ollut tietoinen kantelijalle tehdystä jatkokäsittelylupaa koskevasta ilmoituksesta ja että jatkokäsittelylupaa koskevalla ratkaisulla oli tehty selväksi, että käsittelyä jatketaan ainoastaan oikeudenkäyntikulujen korvausvelvollisuutta koskevan kysymyksen osalta, joka ei ollut luonteeltaan erityisen kiireellinen. B kertoo työtilanteensa olleen tapahtuma-aikaan haastava.

Hovioikeuden presidentti toteaa lausunnossa, että kantelijan vastapuolille osoitetuissa vastauspyynnöissä todettiin, että kantelijalle oli myönnetty jatkokäsittelylupa mainitsematta, että lupa oli ainoastaan osittainen. Vastauspyynnöissä pyyntö kuitenkin rajattiin koskemaan kantelijan maksettavaksi tuomittuja oikeudenkäyntikuluja. Hovioikeuden käytännön mukaisesti kantelijalle toimitettiin tiedoksi ainoastaan vastaukset, mutta ei vastauspyyntöjä. Näin ollen kantelija ei myöskään vastapuoltensa vastauksista voinut päätellä, että jatkokäsittelylupa oli myönnetty ainoastaan osittain.

OIKEUSKANSLERINVIRASTO

Oikeusohjeet ja arviointi

Perustuslain 21 §:n mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi tuomioistuimessa asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä.

Valtion virkamieslain (750/1994) 14 §:n 1 momentin mukaan virkamiehen on suoritettava tehtävänsä asianmukaisesti ja viivytyksettä.

Oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 5 §:n (1065/1991) 1 momentin mukaan turvaamistoimihakemus on käsiteltävä kiireellisesti.

Oikeudenkäymiskaaren 25 a luvun 12 §:n (650/2010) mukaan jatkokäsittelylupa voidaan rajoittaa koskemaan osaa käräjäoikeuden ratkaisusta. Kysymys jatkokäsittelyluvan myöntämisestä muilta osin voidaan tällöin siirtää ratkaistavaksi valituksen käsittelyn yhteydessä.

Hovioikeus oli edellä kerrotuin tavoin myöntänyt 16.2.2018 kantelijalle jatkokäsittelyluvan oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskevilta osin ottamatta nimenomaisesti kantaa kysymyseen jatkokäsittelyluvan myöntämisestä siltä osin kuin valitus koski käräjäoikeuden hylkäämää vaatimusta turvaamistoimenpiteestä. Kantelijan hakemus jatkokäsittelyluvan myöntämiseksi käsiteltiin turvaamistoimivaatimuksen osalta muodollisesti vasta hovioikeuden 11.2.2019 antamalla päätöksellä asiaa lopullisesti ratkaistaessa.

Oikeudenkäymiskaaren edellä mainitun säännöksen mukaan jatkokäsittelylupa voidaan myöntää myös osittain ja kysymys jatkokäsittelyluvan myöntämisestä muilta osin voidaan tällöin siirtää ratkaistavaksi valituksen käsittelyn yhteydessä. Tästä tulisi kuitenkin tiedottaa asianosaisia, jotta heille välittyy oikea kuva heidän asiansa käsittelystä tuomioistuimessa. Yhdyn hovioikeuden presidentin lausunnossaan esittämään näkemykseen, että hovioikeudessa oli menetelty virheellisesti, kun valittajalle ei ollut mainittu jatkokäsittelyluvasta tiedotettaessa, että lupa oli myönnetty vain osittain eli oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskevilta osin.

Kun kantelijan hakemus jatkokäsittelyluvan myöntämiseksi käsiteltiin turvaamistoimivaatimuksen osalta muodollisesti vasta asia lopullisesti ratkaistaessa, turvaamistoimiasia oli ollut vireillä hovioikeudessa yli vuoden ja kaksi kuukautta. Tätä on pidettävä sinällään pitkänä aikana oikeudenkäymiskaaren edellä mainitun säännöksen perusteella kiireellisessä käsiteltävässä asiaryhmässä.

Olen asiaa kokonaisuutena arvioidessani ottanut huomioon kantelijan turvaamistoimiasian laadun. Asia ei näkemykseni mukaan ollut asiaryhmässään erityisen kiireellinen. Toisaalta kyse oli oikeudellisesti verrattain yksinkertaisesta asiasta, jonka asiakirja-aineisto ei ollut poikkeuksellisen laaja. Asia olisi nähdäkseni ollut sinällään varsin nopeasti ratkaistavissa. Käytettävissäni olleen selvityksen perusteella kantelijalle ei ollut aiheutunut käsittelyn viivästymisestä oikeudenmenetyksiä tai muuta vahinkoa.

Muilta osin kantelut eivät anna aihetta toimenpiteisiin. Tuomioistuimet ovat ratkaisseet kantelijan asian sisällöllisesti niille kuuluvan toimi- ja harkintavallan rajoissa. Asianajajaliiton yhteydessä toimivan valvontalautakunnan 21.12.2018 valvonta-asiassa antama, kantelussa tarkoitettua asianajaja A:n menettelyä koskeva ratkaisu on ollut oikeuskanslerin arvioitavana. Oikeuskansleri on 11.2.2019 päättänyt, että valvontalautakunnan ratkaisu ei anna aihetta hänen toimenpiteisiinsä. Kantelussa ei ole esitetty sellaista uutta, mikä antaisi aihetta arvioida asiaa nyt toisin.

OIKEUSKANSLERINVIRASTO

Toimenpiteet

Kiinnitän Helsingin hovioikeuden ja hovioikeudenneuvos B:n huomiota huolellisuuteen ja tarkkuuteen sekä viivytyksettömyyteen kiireellisiä asiaryhmiä koskevien valitusten käsittelyssä. Tässä tarkoituksessa lähetän päätökseni Helsingin hovioikeuden presidentille.

Apulaisoikeuskanslerin sijainen

Kimmo Hakonen

Vanhempi oikeuskanslerinsihteeri

Petri Rouhiainen

OIKEUSKANSLERINVIRASTO

KÄYNTIOSOITE Snellmaninkatu 1 A, Helsinki
POSTIOSOITE PL 20, 00023 Valtioneuvosto

PUHELIN 0295 16001
TELEFAKSI 09 160 23975

E-MAIL etunimi.sukunimi@okv.fi
INTERNET www.okv.fi